

POSTANOWIENIE

20 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 20 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T.S. i B.K.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 23 sierpnia 2024 r., I ACa 1236/23,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.

(A.D.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 marca 2023 r. wydanym w sprawie z powództwa T.S. i M.K. przeciwko Bank S.A. Sąd Okręgowy w Olsztynie ustalił, że bliżej opisana umowa kredytu budowlano - hipotecznego zawarta 1 sierpnia 2007 r. między powodami a

Bank S.A. w W. jest nieważna. Apelacja pozwanego od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 23 sierpnia 2024 r. Pozwany wniósł skargę kasacyjną opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii, czy zgodnie z treścią art. 385² § 2 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1646 z późn. zm. - dalej jako „Prawo bankowe”) w zw. z art. 354 § 1 k.c. w razie uznania, że postanowienia umowy kredytu - na mocy której to umowy zgodnie z jej treścią, zaciągnięty kredyt mógł być od momentu zawarcia takiej umowy spłacany i wypłacony bezpośrednio w walucie obcej - odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej (tabele kursów banku) stanowią niedozwolone postanowienie umowne i w konsekwencji nie wiążą konsumenta, taka umowa kredytu w pozostałej nieabuzywnej części, zgodnie z którą od momentu jej zawarcia kredyt mógł być spłacany i wypłacony

bezpośrednio w walucie obcej, może wiązać strony w pozostałym zakresie, tj. w szczególności przy uwzględnieniu możliwości dokonywania rozliczeń stron umowy bezpośrednio w walucie udzielonego kredytu od momentu jej zawarcia za pośrednictwem konta walutowego kredytobiorcy.

Kolejne przedstawione zagadnienie dotyczy kwestii, czy celem uznania danego postanowienia za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. w odniesieniu do umów - na mocy których to umów zgodnie z ich treścią, zaciągnięty kredyt mógł być od momentu zawarcia takich umów spłacany i wypłacony bezpośrednio w walucie obcej - do przyjęcia, iż przesłanka rażącego naruszenia interesów konsumenta została spełniona, wystarczającym jest hipotetyczne wykazanie, iż w danym stosunku prawnym zawarte są postanowienia, które naruszają interesy konsumenta, a sąd orzekający nie jest zobowiązany do weryfikacji powyższych twierdzeń, czy też koniecznym jest każdorazowe wykazanie przez powoda i weryfikacja przez sąd orzekający, iż w danej sprawie kwestionowane postanowienia rzeczywiście i faktycznie, a nie tylko hipotetycznie, rażąco naruszały interesy konsumenta, a w szczególności, iż dane postanowienia odbiegały rażąco na niekorzyść konsumenta w stosunku do standardowych warunków rynkowych z dnia zawarcia takiej umowy

W ocenie skarżącego, w sprawie występuje też istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania: Czy zgodnie z treścią art. 69 ust. 1 oraz 2 Prawa bankowego, do ważności umowy kredytu - na mocy, której to umowy zgodnie z jej treścią, zaciągnięty kredyt mógł być od momentu zawarcia takiej umowy spłacany i wypłacony bezpośrednio w walucie obcej - koniecznym i wystarczającym jest jednoznaczne określenie wysokości i waluty zobowiązania w treści umowy czy też koniecznym jest, aby waluta płatności rzeczywiście uzyskanej przez kredytobiorcę od kredytodawcy była tożsama z walutą zobowiązania wskazaną w treści umowy (waluta długu), czy też zgodnie z art. 353¹ k.c. strony stosunku zobowiązaniowego mogą się umówić, iż realizacja zobowiązania nastąpi w innej walucie niż określona w umowie, a powyższe nie wpływa na ważność umowy kredytu walutowego, gdyż zarówno kwota jak i waluta kredytu zostały jednoznacznie wskazane w treści umowy.

Kolejne zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy zgodnie z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa Bankowego umowa kredytu w której zobowiązania stron zostały wyrażone jednoznacznie w walucie obcej oraz świadczenia stron od momentu jej zawarcia, w związku z założeniem konta walutowego dla kredytobiorcy, mogły być wykonywane bezpośrednio w walucie kredytu (tj. zarówno na etapie wypłaty oraz spłaty kredytu) i częściowo były wykonywane bezpośrednio w walucie kredytu, ale w której jednocześnie zawarto uprawnienie wierzyciela do wskazania sposobu spełnienia świadczenia w postaci możliwości wypłaty kredytu po jego przeliczeniu z waluty obcej na PLN zgodnie z kursami publikowanymi w tabeli kursów banku oraz upoważnienie przemienne (*facultas alternativd*), uprawniające dłużnika tj. kredytobiorcę do spłaty rat kapitałowych i odsetkowych po ich przeliczeniu na PLN zgodnie z kursami publikowanymi w tabeli kursów banku, stanowi umowę kredytu o charakterze odmiennym od umowy kredytu denominowanego do waluty obcej oraz kredyt indeksowanego do waluty obcej.

Według skarżącego, w sprawie występuje także istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii, czy w przypadku umowy kredytu, w której waluta zobowiązania w treści umowy kredytu wyrażona jest w walucie obcej oraz zgodnie z treścią której to umowy oraz załączonego do niej regulaminu kredytobiorca od momentu jej zawarcia może zlecić wypłatę oraz spłacać kredyt zarówno bezpośrednio w walucie kredytu (tj. walucie obcej m.in. za pośrednictwem rachunku walutowego), a co nadto stanowi zasadę umowy w zakresie wypłaty oraz spłaty kredytu, lub w walucie polskiej (stosownie do złożonej przez siebie dyspozycji), uprawnienie takie tj. do wyboru waluty realizacji umowy stanowi uprawnienie kształtujące kredytobiorcy.

Kolejne zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy przyznając konsumentowi prawo do podjęcia przez konsumenta decyzji o skorzystaniu z ochrony wynikającej z zakazu stosowania klauzul abuzywnych, tj. prawo do wyrażenia świadomej woli utrzymania ich w mocy bądź woli ich wyeliminowania z treści stosunku prawnego, wynika również, iż konsument ma prawo dokonać wyboru pomiędzy przewidzianymi przez prawo sankcjami w związku z zastosowaniem klauzuli abuzywnej tj. np. prawo wyboru pomiędzy stwierdzeniem nieważności umowy w całości bądź dalszym obowiązywaniem umowy.

Kolejne zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy zgodnie z treścią art. 69 ust. 1 oraz 2 ustawy prawo bankowe oraz art. 353¹ k.c. umowa kredytowa, która od momentu jej zawarcia dopuszczała możliwość wypłaty oraz spłaty kredytu zarówno w walucie obcej oraz walucie polskiej (stosownie do dyspozycji kredytobiorcy, w której to kredytobiorca wskazywał rachunek bankowy, na który to ma nastąpić wypłata kredytu i bez jakiegokolwiek ingerencji ze strony banku), dodatkowo zawierała postanowienia subsydiarne odwołujące się w swej treści do tabel kursowych banku (tj. skorzystanie, z których to tabel kursowych stanowiło wyłącznie uprawnienie, a nie obowiązek kredytobiorcy i do swej skuteczności nie wymagało jakiegokolwiek akceptacji ze strony banku, tj. było dla banku wiążące), nadto w zakresie zarówno wypłaty kredytu i spłaty kredytu była w rzeczywistości częściowo wykonywana bezpośrednio w walucie obcej (w walucie kredytu), a częściowo w walucie polskiej, a jednocześnie przewidywała jako zasadę wypłatę i spłatę kredytu w walucie obcej oraz w swej treści jednoznacznie określała kwotę kredytu w walucie obcej (a nie jak przy kredycie denominowanym albo indeksowanym w walucie krajowej), spełnia przesłanki z art. 69 ust. 1 oraz 2 ustawy prawo bankowe i jednocześnie jest zgodna z art. 353¹ k.c.

Kolejne zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy w przypadku, gdy żaden przepis prawa nie precyzuje w dniu zawarcia umowy, w tym umowy kredytowej treści i wymogów ewentualnego pouczenia przez przedsiębiorcę (tutaj bank) konsumenta (tutaj kredytobiorcę) o ryzyku walutowym, to jak szczegółowe powinno być takie pouczenie konsumenta o ryzyku walutowym, aby zostało uznane za wystarczające (tj. tutaj wystarczające dla właściwej oceny ryzyka walutowego przez konsumenta zawierającego umowę kredytową powiązaną z walutą obcą) oraz czy kwestia poinformowania konsumenta o takim zjawisku jest istotna z punktu widzenia stwierdzenia nieważności postanowień umownych skoro przesłanką stwierdzenia nieważności postanowień umownych nie jest bowiem okoliczność w postaci świadomości występowania ryzyka walutowego, a tym bardziej tego, czy o takim ryzyku przedsiębiorca (tutaj bank) poinformował konsumenta.

Skarżący powołał się także na przyczynę kasacyjną w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczących: kwestii związanych z

możliwością - w oparciu o art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego oraz 353¹ k.c. rozróżnienia w umowie kredytu waluty wyrażenia zobowiązania od waluty jego wykonania, jak również przesądzenia tym samym wątpliwości wykładni art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie czy celem spełnienia przesłanki „oddania do dyspozycji” kwota i waluta rzeczywiście zaksięgowana na rachunku bankowym kredytobiorcy musi być tożsama z kwotą i walutą wskazaną w treści umowy kredytu, czy też akt wykorzystania przez kredytobiorcę środków (oraz sposób wykorzystania) jest kwestią wtórną

Wątpliwość dotyczy także wykładni art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego w zakresie kwestii, czy postanowienia umowy kredytu, w którym od momentu zawarcia umowy kredytobiorca mógł dokonywać rozliczeń bezpośrednio w walucie kredytu za pośrednictwem rachunku walutowego, i częściowo dokonywał takich rozliczeń, (co było w umowie zasadą, nadto nie wymagało podpisania przez kredytobiorcę żadnego dodatkowego dokumentu do umowy kredytowej w tym zakresie), odwołujące się do kwestii przewalutowania, tj. dokonywania rozliczeń w walucie PLN z wykorzystaniem kursów publikowanych w tabelach kursowych banku, dotyczą głównych świadczeń stron oraz stanowią tzw. klauzule waloryzacyjne.

Kolejna wątpliwość na gruncie wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego sprowadzającego się pytania, czy w umowie kredytu, w której od momentu zawarcia umowy kredytobiorca mógł dokonywać rozliczeń bezpośrednio w walucie kredytu za pośrednictwem rachunku walutowego i częściowo dokonywał takich rozliczeń, w której wyeliminowano klauzule odwołujące się do kursów walut obowiązujących w tabelach kursowych publikowanych przez bank, wiąże strony tej umowy w pozostałym zakresie tj. iż rozliczenia stron mogą być dokonywane bezpośrednio w walucie obcej wskazanej w treści umowy zgodnie z jej treścią.

Rozbieżności dotyczą także interpretacji art. 385¹ § 1 k.c. co do kwestii, czy celem przyjęcia, iż przesłanka rażącego naruszenia interesów konsumenta została spełniona wystarczającym jest hipotetyczne wykazanie, iż w danym stosunku prawnym zawarte są postanowienia, które naruszają interesy konsumenta, a Sąd

orzekający nie jest zobowiązany do weryfikacji powyższych twierdzeń, czy też koniecznym jest każdorazowe wykazanie przez powoda i weryfikacja przez Sąd orzekający, iż w danej sprawie kwestionowane postanowienia rzeczywiście, a nie tylko hipotetycznie, rażąco naruszały interesy konsumenta, a w szczególności, iż bez kwestionowanych postanowień, przy zachowaniu pozostałej treści umowy, pozycja konsumenta byłaby znacznie korzystniejsza.

Kolejna wątpliwość dotycząca wykładni art. 385¹ § 1 k.c. sprowadza się do pytania, czy fakt możliwości dokonywania rozliczeń od momentu zawarcia umowy bezpośrednio w walucie kredytu za pośrednictwem konta walutowego oraz korzystanie z tabel kursowych banku wyłącznie w sytuacji woli kredytobiorcy dokonania rozliczeń w PLN, a nie w walucie kredytu, prowadzi do przyjęcia, iż kredytobiorca, decydując się na rozliczenie w PLN, każdorazowo wyrażał świadomą zgodę i wolę na dokonanie rozliczeń przy wykorzystaniu tabel kursowych, a tym samym postanowienia odwołujące się w swej treści do tabel kursowych banku nie są postanowieniami niedozwolonymi, gdyż nie prowadzą do rażącego pokrzywdzenia konsumenta oraz w związku ze świadomą wolą skorzystania z rozliczeń w walucie PLN przez kredytobiorcę stanowią postanowienia indywidualnie negocjowane.

Rozbieżności w orzecznictwie wynikają także z całkowicie odmiennej interpretacji treści umowy kredytu, która od momentu jej zawarcia dopuszczała możliwość wypłaty oraz spłaty kredytu zarówno w walucie obcej oraz walucie polskiej (stosownie do dyspozycji kredytobiorcy, która to była dla banku wiążąca), przejawiające się w konieczności odpowiedzi na pytanie, czy umowa o powyższej treści, na podstawie której, stosownie do dyspozycji kredytobiorcy, środki kredytu zostały wypłacone częściowo w walucie polskiej, a częściowo w walucie obcej (tj. w walucie kredytu), jak również spłaty kredytu były dokonywane częściowo w walucie polskiej, a częściowo w walucie obcej, stanowi umowę kredytu złotowego lub denominowanego czy też umowę kredytu walutowego.?

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego

abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Na gruncie drugiej przyczyny kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) rozbieżności w orzecznictwie należy interpretować jako brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Wskazując na tę przyczynę kasacyjną, skarżący powinien opisać, na czym polega trudność w interpretacji określonych przepisów prowadząca do niepożądanego wyżej stanu oraz zilustrować swoje twierdzenia przykładami takich rozbieżnych rozstrzygnięć.

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia i wątpliwości zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Sądu Najwyższego. Wskazano w nim, że uznanie klauzul przeliczeniowych za abuzywne oznacza, że są one - z mocy samego prawa od momentu zawarcia umowy - bezskuteczne (nie wiążą) konsumentów (art. 385¹ § 1 k.c.), aczkolwiek strony pozostają związane umową w pozostałym zakresie, jeśli jest to tylko możliwe. Stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną. Umowa będzie dotknięta nieważnością, gdy bez abuzywnych postanowień jej obowiązywanie nie jest możliwe w świetle prawa krajowego i nie zaszły przesłanki umożliwiające zastosowanie regulacji zastępczej, a konsument postanowień abuzywnych nie potwierdził, nie udzielając następnie świadomej i wolnej zgody na te klauzule i tym samym odmawiając przywrócenia im skuteczności z mocą wsteczną (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC

2021, Nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18 i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, oraz wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD, 2021, Nr 2, poz. 20, z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21 i z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Sąd Najwyższy wypowiedział się także w kwestii, czy bez dotkniętych abuzywnością. klauzul przeliczeniowych, umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej może nadal obowiązywać, wskazując, że wyeliminowanie tych klauzul prowadzi także do upadku klauzuli ryzyka walutowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, co jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze niż zamierzone przez strony, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Wyłączył dopuszczalność zastąpienia abuzywnych postanowień umownych przepisami dyspozytywnymi lub zwyczajami, przez zastosowanie średniego kursu NBP w oparciu o art. 358 § 2 k.c. lub art. 41 prawa wekslowego, ewentualnie w oparciu o wykładnię umowy przy zastosowaniu art. 65 k.c. (zob. wyroki z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Wskazał, że jeżeli bez niedozwolonych postanowień umownych umowa nie może obowiązywać, a nie są spełnione przesłanki uzupełnienia luki przez regulację zastępczą i konsument nie wyraził świadomie i swobodnie woli sanowania postanowienia, umowa jest trwale bezskuteczna (nieważna), a podstawą tej nieważności jest art. 58 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23; z 9 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono także, że - w braku szczególnych rozwiązań intertemporalnych - miarodajny dla rozstrzygnięcia, czy umowa może obowiązywać bez klauzuli abuzywnej, jest stan prawny obowiązujący w chwili zawarcia umowy. Wskazuje na to charakter sankcji zastosowanej w art. 3851 § 1 k.c., która polega na tym, że niedozwolone postanowienie umowne jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością, przy czym jest to bezskuteczność „na korzyść konsumenta”, co oznacza, że może on udzielić następczo świadomej i wolnej

zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2024 r., II CSKP 474/23 i uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2 i z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56). Sąd Najwyższy wypowiedział się także co do znaczenia nowelizacji prawa bankowego dokonanej tak zwaną ustawą antyspreadową czyli ustawą z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984) dla bytu prawnego umów zawartych przed wejściem w życie tej noweli (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22 i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał już także, jakie przesłanki muszą być spełnione, aby można było przyjąć, że konsument został należycie poinformowany o ryzyku walutowym związanym z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej czy denominowanego w tej walucie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). W szczególności w wyroku z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z orzecnictwa TSUE wynika, iż kredytobiorca-konsument musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej (szeroko rozumianego), ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie. Okoliczność, że konsument oświadcza, iż jest w pełni świadomy potencjalnych ryzyk wynikających z zawarcia wspomnianej umowy, nie ma sama w sobie znaczenia dla oceny, czy przedsiębiorca spełnił wspomniany wymóg przejrzystości, ciężar zaś udowodnienia, że konsument otrzymał niezbędne informację, spoczywa na przedsiębiorcy (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2023 r., II CSKP 763/22 i powołane tam orzecznictwo).

Pozostałe przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wątpliwości prawne oparte zostały na założeniu, że analizowana umowa kredytu przewidywała jako zasadę wypłatę i spłatę kredytu w walucie obcej oraz w swej

treści jednoznacznie określała kwotę kredytu w walucie obcej, a kredytobiorca mógł od momentu jej zawarcia zlecić wypłatę oraz spłacać kredyt zarówno bezpośrednio w walucie kredytu (walucie obcej) lub w walucie polskiej (stosownie do złożonej przez siebie dyspozycji). Tak sformułowane wątpliwości oparte zostały zatem na polemice z ustaleniami faktycznymi i ocenami prawnymi zawartymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a w konsekwencji ich rozstrzygnięcie nie może mieć wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy, choć literalne brzmienie kontraktu może sugerować konstrukcję czystego kredytu walutowego skoro § 4 pkt 5 regulaminu dopuszczał wypłatę kredytu w obu walutach (w CHF i PLN), a spłata rat miała nastąpić z rachunku powodów prowadzonego w CHF, to jednak bliższa analiza okoliczności towarzyszących zawarciu oraz wykonaniu kontraktu prowadzi do wniosku, że wolą stron było zawarcie umowy kredytu waloryzowanego (denominowanego) w walucie szwajcarskiej (CHF). Sąd stanął na stanowisku, że celem stron umowy było udzielenie powodom przez Bank kredytu w PLN, jedynie odniesionego do CHF jako miernika wartości o czym świadczy przede wszystkim określony w umowie, i potwierdzony przez obie strony procesu, cel kredytu, którym było sfinansowanie kosztów budowy domu jednorodzinnego na nieruchomości gruntowej położonej w Polsce. Z zapisów zawartych w umowie wynikało, że kredyt miał zostać uruchomiony w PLN, w kwocie zgodnej z harmonogramem i kosztorysem prac, co do których nie ma wątpliwości, że zostały wyrażone w PLN, skoro inwestycja budowlana była realizowana przez powodów w Polsce, a powodowie wyłącznie rodzimą walutą obracali (pracowali w Polsce i zarabiali w PLN). Jakkolwiek do uruchomienia dwóch ostatnich transz doszło na rachunek walutowy powodów, to środki z kredytu były ostatecznie księgowane w PLN na rachunku złotowym. Jeśli zaś idzie o spłatę kredytu, choć literalne brzmienie umowy wskazywało na to, że spłata miała odbywać się zasadniczo w CHF powodowie faktycznie - zgodnie z udzielonymi im przez Bank instrukcjami - spłacali kredyt wyłącznie w PLN. W konsekwencji brak podstaw do przyjęcia, że na gruncie niniejszej sprawy powstała potrzeba odniesienia się przez Sąd Najwyższy do wątpliwości skarżącego zmierzających do zakwestionowania stanowiska, że umowa kredytu denominowanego, o który chodzi w tej sprawie, była funkcjonalnie

zbliżona do kredytu waloryzowanego kursem CHF, skoro przewidywała posłużenie się walutą CHF jako instrumentem ustalania rozmiaru świadczenia należnego powodowi od pozwanego i odwrotnie (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, OSP 2021, Nr 2, poz. 7 oraz z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020, nr 7-8, poz. 64, z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już także, że samo zapewnienie kredytobiorcy możliwości spłaty rat kredytu w walucie obcej (walucie indeksacji) nie uchyla abuzywności postanowienia dotyczącego spłaty rat kredytu w walucie krajowej, w wysokości zależnej od kursu waluty obcej określanego swobodnie przez bank (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23 i powołany tam wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 września 2023 r., C-139/22, mBank (Polski rejestr klauzul niedozwolonych), pkt 52-57), gdzie wskazano m.in., że włączenie do umowy zawartej z konsumentem dwóch alternatywnych warunków dotyczących wykonania tego samego obowiązku ciążącego na konsumencie, z których jeden jest nieuczciwy, a drugi zgodny z prawem, pozwala danemu przedsiębiorcy na spekulowanie, że poprzez brak informacji, nieuwagę lub niezrozumienie konsument wykona dane zobowiązanie zgodnie z warunkiem, który powoduje znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono również, że dokonanie przez konsumenta wyboru między różnego rodzaju umowami oferowanymi przez bank nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., nie świadczy bowiem o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22 i z 13 czerwca 2025 r., II CSKP 1075/23). Za indywidualnie negocjowane w rozumieniu art. 385¹ k.c. należy rozumieć tylko takie postanowienia, które zostały zaproponowane przez konsumenta albo były przedmiotem rzeczywistych, rzetelnych negocjacji, a nie takie na które konsument mógłby wywrzeć rzeczywisty wpływ, gdyby dołożył należytej staranności. Wybór dokonany przez konsumenta spośród kilku możliwości przez zaznaczenie jednej z opcji na wzorze jednostronnie przygotowanym przez

przedsiębiorcę nie oznacza, że zakwestionowane postanowienie umowne było indywidualnie negocjowane (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 2025 r., II CSKP 2048/22).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935 z późn. zm.).

Agnieszka Piotrowska

(M.M.)

[SOP]